

Krzeszów קז'שוב

הקהילה היהודית הראשונה בקז'שוב תפקדה כבר במאה ה"ו. קיומה בא אל קצו בפליש הקוזקים בזמן מרד חמיילניצקי בשנת 1648. היהודים התיישבו מחדש בקז'שוב בין המאות הי"ז לי"ח, ובשנת 1726 קיבלו הסכמה מטעם הבישוף של פשמישל לבניית בית כנסת. הבישוף אמנם השתדל להצר את צעדיהם בעיר תוך איסור עבודה ומסחר בחגי הנוצרים, קיום חגיגות פומביות וחתונות. היהודים היו גם חייבים לשלם מס שנתי מיוחד – *pro tolerantia* – לטובת הכנסייה.

למרות המכשולים השונים הקהילה היהודית בקז'שוב גדלה באופן הדרגתי. בשנת 1785 חיו בעיר זו 360 יהודים, וב-1867 – 650. בראשית המאה הכ' מספר היהודים בקז'שוב קטן. הסיבות לכך היו נעוצות בנזקי מלחמת העולם הראשונה וההרס הרב שנגרם לעיר במהלכה, ב-1915. בשנת 1921 היו בעיר רק 281 יהודים.

בספטמבר 1939 קז'שוב הופצה בידי הגרמנים, וחלק מהיהודים נמלטו מזרחה. במחצית ספטמבר נכנס הצבא האדום, שנסוג כמה ימים מאוחר יותר והעביר את השטח לידי הגרמנים בהתאם לסיכומי הסכם מולוטוב-ריבנטרופ. הצבור היהודי בקז'שוב קבר את נפטריו בבית עלמין הממוקם מערבית לעיר, בשולי העלייה ממש ליד נהר הסאן. כעת שטח זה מצוי 300 מטר ממבני הרחוב אולנובסקה. התיארוך המדוייק של הקמת בית העלמין אינו ידוע. קרוב לוודאי שהוקם במאה הי"ז.

בעת מלחמת העולם השנייה בית העלמין נחרב, וגם לאחר 1945 נמשך ההרס והעזובה, צמחיית פרא צמחה בו ועלתה. סדר הקברים היטשטש ונמחק.

בשנת 2001, ביוזמת שלושה אישים: סידני פרסברג, יאן מארטס ואברהם קסלר בבית העלמין נערכו עבודות סדר והוא גודר בחומת בטון ושער ברזל.

בשטח של 0,96 הקטר אחד נשתמרו לא יותר ממאה מצבות מן סוף המאה הי"ז עד סוף שנת ה-30 במאה הכ'. הגישה אליהן קשה משום צמחיית הפרא העבותה הצומחת שם.

בית העלמין היהודי בקז'שוב נרשם ברשימת האתרים לשימור תחת המספר A-395 ביום ה-30 ביוני 1988.